

výtvarný život ^{2/2026}

[online]

Výtvarný život online

Výber z článkov webu SVÚ

Vydavateľ: Slovenská výtvarná únia, Dostojevského rad 2, 811 09 Bratislava

Redaktor: Katarína Žáková, Vanessa Ďurovičová

Autori článkov: Sabina Kysučanová, Tereza Janák T.

Autorka fotografií z expozícií: Veronika Vozárová

Periodicita: Štvrťročne

Dátum vydania čísla: 30.4.2026

ISSN 2989-4859

Výstavy

ŠTĚPÁN PALA

za vesmírom príliš rozľahlé

10.04. – 08.05.2026

Výstava Štěpána Palu je aktualitou gravitujúcou k viacerým konceptom latentne prítomným na jeho myšlienkovej mape. Myslí v nej impulzívne, sníva algoritmicky, ráta s nekonečnom. Poznáme ho hlavne ako absolventa a dôležitého aktéra Ciglerovho „laboratória myslenia“, Ateliéru skla v architektúre VŠVU v Bratislave. To je u Štěpána Palu afinita navádzajúca ísť ďalej, bez výlučnej viazanosti na médium skla, vo výstave tak bude nielen sklenenou plastikou, ale aj kresbou, pala-špecifickou portrétnou galériou.

kurátorka: Viera Kleinová

Tváre Parkinsona – príbehy, ktoré menia pohľad na Parkinsonovu chorobu

10.04. – 17.04.2026

fotografka Andrea Koncová,
kurátorom výstavy je Jozef Peniak.

Vernisáž sa uskutoční 11.4. o 12:00 sprevádzať ju bude stretnutie a otvorenú diskusia. Návštevníci budú mať možnosť rozprávať sa s neurologičkou MUDr. Katarínou Danteovou, stretnúť sa s ľuďmi žijúcimi s Parkinsonovou chorobou a súčasťou vernisáže bude aj hudobný vstup Dominiky Fričovej, ktorá podujatie symbolicky uzavrie.

**Medzinárodná výstava
inovatívnych a autentických prístupov v
dizajne
"design change over"**

20.4. – 10.5.2026

Demokratizácia dizajnu predstavuje rozšírenie prístupov k

tvorbe a sprístupnenie dizajnerských možností tvorcom. Cieľom

demokratizácie dizajnu je inovatívne reflektovanie

spoločensko-kultúrneho rozvoja a technologického vývoja.

Možnosť tvorenia je prejavom slobody a autenticity. Otázkou je

čo znamená demokratizácia dizajnu pre budúcnosť? Výstava

Design Change Over predstavuje neohraničený tvorivý priestor pre

otvorenú medzinárodnú skupinu dizajnérov a interaktívne

tvorivé aktivity.

SVÚ x Petržalka

**Alexander Buďač
MEDZI SNOM A REALITOU**

25.3. -18.5. 2025

Tvorba nie je len proces realizácie. Vytváranie obrazu je neustála duchovná práca, premýšľanie o svete. Pre mňa je tvorba vyznaním o svete, o živote, o súvislostiach, ktoré pretínajú našu existenciu. O tom, čo je v jednej chvíli ešte prázdny priestor, a potom sa obraz naplní obsahom. Formy nadobúdajú zmysel a ja pochopím dovtedy „len tak“ nasledovaný vnútorný impulz. Takto by som možno vedel zhrnúť duchovné pozadie, ktoré ma podnecuje k tvorbe, k „robeniu niečoho“.

Vernisáž: 16.apríla o 16:00
v Petržalskej miestnej knižnici, Vavilovova 26

Výzvy

Naša Umelka oslavuje 100 rokov!

Máte spomienku, fotografiu, pohľadnicu, list alebo osobný zážitok spojený s Umelkou, ktorý by ste s nami chceli zdieľať?

Pošlite nám ho!

Budeme radi za:

- skeny alebo fotografie archívnych materiálov
- rukou písané texty či spomienky
- krátke osobné príbehy

Vybrané príspevky budú súčasťou výstavy v Klube Umelcov pri príležitosti 100. výročia budovy Umelka.

Zašlite nám ich mailom na adresu: office@svu.sk, alebo poštou na: Slovenská výtvarná únia Dostojevského rad 2, 811 09 Bratislava.

Termín na zaslanie spomienok do 30.4.2026

Termín výstavy: dátum sa ešte upresní

Si absolventom umeleckej školy? Staň sa súčasťou SVÚ!

Stať sa členom Slovenskej výtvarnej únie nebolo nikdy jednoduchšie. Absolventi druhého stupňa vysokoškolského vzdelania umeleckého smeru v SR, získavajú dvojročné členstvo po prihlásení uhradení členského automaticky.

Pre koho je výzva určená?

Členom SVÚ sa môže na dva roky stať každý absolvent (do 5 rokov od absolvovania štúdia) druhého stupňa, vysokoškolského vzdelania umeleckého smeru v SR.

Ako sa zapojiť?

Zaslaním prihlášky (vyplnením formuláru s údajmi, kontaktom, portfólia alebo ukážkou prác, potvrdením o absolvovaní štúdia a fotografiou na členský preukaz) a zaplatením členského poplatku 35 eur na rok.

Čo získaš?

Individuálne členstvo na dva roky v SVÚ* a zároveň:

- staneš sa súčasťou komunity profesionálnych umelcov
- podporu najväčšieho združenia zastupujúceho profesionálnych umelcov na Slovensku
- preukaz profesionálneho umelca so zľavami a vstupmi zadarmo v galériach doma aj v zahraničí
- možnosť vystavovať v priestoroch Umelky: centra moderného umenia a komunity za zvýhodnených podmienok
- zľavy vo viacerých obchodoch s výtvarnými potrebami
- možnosť zúčastniť sa kolektívnych výstav doma aj v zahraničí
- a veľa ďalšieho :)

A čo po dvoch rokoch?

Pred uplynutím dvoch rokov si musí absolvent buď vybrať jedno zo združení a stať sa jeho riadnym členom, alebo sa uchádzať o riadne individuálne členstvo. V opačnom prípade členstvo po dvoch rokoch automaticky zaniká.

Sprievodný program, aktivity, workshopy

Ateliér UMELKA

Každý pondelok v Klube Umelcov

Aj v tomto roku sa u nás koná pondelkový výtvarný krúžok pre deti a prípravky na stredné umelecké školy a vysoké školy zamerané na architektúru a dizajn. Výtvarný krúžok vedú profesionálne výtvarníčky s dlhoročnými skúsenosťami. Mgr. art Mira Materáková a Mgr. art Soňa Sadilková ArtD. K dispozícii sú všetky materiály spojené s tvorbou. Krúžok je presunutí do Klubu Umelcov (vstup cez hlavnú budovu Galériu Umelka na Dostojevského rade 2, 811 09 Bratislava).

Krúžky prebiehajú nasledovne

deti od 6 do 12 rokov : 14:00 – 15:30

deti od 13 do 18 rokov : 15:30 – 17:00

Individuálna príprava na SŠ – výtvarné odbory a VŠ architektúra a dizajn bude prebiehať podľa dohody.

Viac informácií: compart@compart.sk

+421 905 251 639

Umelka 100 noc múzeí a galérií

Galéria Umelka si v roku 2026 pripomína 100 rokov od svojho sprístupnenia verejnosti. Od svojho vzniku v roku 1926 ako pavilón Umeleckej besedy slovenskej je kontinuálne priestorom pre výtvarné umenie, umeleckú komunitu a kultúrne aktivity. Patrí medzi najstaršie nepretržite fungujúce galérie na Slovensku a je spojená aj s významnými spoločenskými udalosťami našich dejín.

Vyvrcholenie osláv storočnice pre verejnosť sa uskutoční 23. mája v rámci podujatia Noc múzeí a galérií.

Program:

12:00 – 15:00 Kreatívne workshopy pre deti aj dospelých

14:00 – 16:00 Konzultácie pre uchádzačov o vysokoškolské štúdium umeleckého zamerania (VŠVU, STU)

15:30 Komentovaná prehliadka o budove Umelka so Soňou Sčepánovou

16:00 Oslava 100. výročia sprístupnenia budovy Umelka

- Odovzdanie cien víťazom detskej súťaže
- Predstavenie výstavy „100vka“

17:00 Komentovaná prehliadka o budove Umelka so Soňou Sčepánovou

17:30 Hudobné vystúpenie skupiny Rolničky

Komentár k výstave: Štěpán Pala: Za vesmírom príliš rozľahlé

Výstava **Štěpána Pala: Za vesmírom príliš rozľahlé** ukazuje, ako sa sklo a kresba môžu stať médiom, ktoré nefunguje len vizuálne, ale aj mentálne – ako nástroj premýšľania o tom, čo vlastne vidíme.

V knihe, ktorú napísali Klein Dan a Rossini Pavla o spoločnej tvorbe Zory a Štěpána, uvádzajú spojitosť so Štěpanom Palom a Buckministrom Fullerom, ktorý mal na Palovu tvorbu značný vplyv. Buckminster Fuller (americký architekt a dizajnér), ktorý bol známy tým, ako sa snažil svet pochopiť prostredníctvom geometrických princípov. Geometriu vnímal ako spôsob myslenia – ako jazyk, ktorým je možné popísať realitu a jej fungovanie. Predstava o svete, ktorú mal Fuller, bola založená na základných tvaroch, ktoré sa opakujú – od molekúl až po architektúru.

Kým u Fullera ide o snahu nájsť systém, ktorý vysvetľuje svet, u Palu sa tento systém stáva otvoreným – niečím, čo sa dá neustále meniť, deformovať a reinterpretovať. V sklárskej tvorbe sa tento princíp ešte viac zvyrazňuje. Sklo umožňuje preniesť geometriu do oblasti svetla a optiky. Exaktným brúsením a leštením dosahuje vysokú mieru presnosti, výsledok však nepôsobí striktno či stroho. Ba práve naopak – materiál akoby ožíval, akoby sa aktivoval pri kontakte so svetlom. Dielo sa vďaka tomu nestáva len voľáčim, čo navodzuje estetický efekt, ale stáva sa niečím, čo sa mení v čase v závislosti od pohybu diváka.

Na výstave sa nachádza aj špecifická portrétna galéria, ktorú Pala vytvára na základe telefónnych čísel.

Autor v tejto sérii diel otvára diskurz o povahe identity. Nejde o zachytenie fyzických rysov, ale o dekonštrukciu človeka do digitálnej entity – mobilného čísla.

V podstate ide o vizualizáciu nášho „druhého ja“, ktoré každý deň používame a existuje v sieti. Jadrom týchto portrétov je striktný matematický princíp delenia uhla. Pre autora nejde len o techniku, ale skôr o akúsi intelektuálnu výzvu alebo geometrickú úlohu. Každý pohyb línie v priestore je determinovaný číslom, vzniká tým napätie medzi výpočtom a maliarskym gestom. Ako aj sám autor vraví: „Keď máš neriešiteľný problém, vždy môžeš začať odznova“, ten svedčí o tom, že ide o proces hľadania a reštartu, ktorý je dôležitejší ako fixácia výsledku. Akoby šlo o oslavu hravosti vnútri prísneho systému číslíc a výpočtov. V dobe, kedy sa naše životy dejú v algoritmoch, prichádza autor s elegantnou odpoveďou.

Namiesto kritiky technológii si privlastňuje ich časť a mení ich na estetický objekt. Portréty sa v konečnom dôsledku môžu stávať reflexiou našej vlastnej fragmentácie v digitálnom priestore. Výsledkom je svedectvo o tom, že aj v algoritme sa dá nájsť krása, ak mu venujeme dostatok času a pozornosti.

Výstava neponúka lineárny príbeh, skôr však pôsobí ako mentálna mapa, v ktorej sa prelínajú sny, procesy či osobný naratív. Stretávajú sa tu rôzne vrstvy autorovho uvažovania – cez matematické princípy až po snové roviny. Divák tu nie je len pozorovateľom, ale stáva sa súčasťou – vstupuje do priestoru, kde sa niečo skladá a rozkladá v reálnom čase. Pohyb v priestore, zmena uhla pohľadu, hra so svetlom a materiálom tvoria významy, ktoré sa neustále menia a vyžadujú si nové prehodnotenia.

Názov „Za vesmírom príliš rozľahlé“ môžeme vnímať aj ako metaforu – nielen pre nekonečnosť, ale aj pre rozsah možností, ktoré sa otvárajú v momente, keď sa vzdáme potreby všetko definovať. Definuje aj autorovu ambíciu zachytiť to, čo je za vesmírom – teda nekonečno

obsiahnuté v matematike aj v ľudskom podvedomí. Výstavu možno brať aj ako pozvanie k spomaleniu, sústredeniu na svetlo, čas, detail a otvorenosť voči tomu, čo nie je úplne uchopiteľné a mnohokrát možno aj presahuje naše možnosti chápania.

Autor článku: Sabina Kysučanová

Fotografie: Veronika Vozárová

Umelka oslavuje 100 rokov!

Galéria Umelka, pôvodne pavilón Umeleckej besedy slovenskej, bola verejnosti sprístupnená v roku 1926. V roku 2026 tak táto stavba oslavuje sto rokov. Za toto obdobie si prešla rôznymi zmenami režimov, majiteľov či programového smerovania, no tak ako na začiatku, aj dnes slúži rovnakému účelu. Umelka vznikla vďaka umelcom a pre umelcov, a pod rôznymi názvami im slúžila a slúži na prezentáciu ich tvorby, a to nielen ako výstavný priestor, ale aj ako miesto ďalších kultúrnych a multidisciplinárnych aktivít, a najmä ako priestor stretnutí umeleckej komunity. Má tak najdlhšiu kontinuitu spomedzi všetkých galérií na Slovensku.

Umelka sa v povedomí spoločnosti často spája s pocitom boja za slobodu proti tlaku politického režimu. Pred Umelkou vznikla slávna fotografia Muž pred tankami od Laca Bielika z roku 1968. V Umelke sa 19. novembra 1989 začalo formovať hnutie Verejnosť proti násiliu. Tieto udalosti si pravidelnými akciami a stretnutiami pripomíname dodnes.

Budovu vlastní a spravuje občianske združenie Slovenská výtvarná únia, ktoré je najväčším združením profesionálnych umelcov na Slovensku. Okrem výstavných aktivít sa v Umelke konajú mnohé kultúrne podujatia. Vďaka grantu z prostriedkov EHP a Nórskeho kráľovstva sme k roku 2024 zrekonštruovali veľkú časť interiérov budovy a pribudla aj nová prístavba Multifunkčného pavilónu Umelka. Aj vďaka tomu vstupujeme do novej storočnice ako moderné umelecké a komunitné centrum, nielen ako výstavný priestor súčasného umenia, ale aj ako miesto, kde sa konajú mnohé podujatia, pravidelné aktivity pre verejnosť, detský ateliér a mnoho ďalšieho. K dispozícii máme aj program, ktorý si je možné ako väčšia skupina rezervovať, informácie o ňom nájdete na našich stránkach v sekcii Akcie – program. Našou perspektívou do ďalších rokov je, aby bola Umelka aj naďalej plnohodnotným tzv.

tretím priestorom, kde radi trávia čas všetky skupiny obyvateľov bez ohľadu na vek, národnosť či pohlavie.

Umelka 100

Takéto jubileum si zaslúži aj poriadne oslavy. Už od minulého roka sme začali s prvými menšími aktivitami zameranými na pripomenutie histórie Umelky. V rámci projektu Umelka 100 sme minulý rok vo Veľkej sále predstavili náš Otvorený archív, kde sme sprístupnili dokumenty a publikácie z archívu SVÚ, a to vrátane historických katalógov, fotografií, vydaní Výtvarného života, ako aj katalógov Bienále voľného výtvarného umenia a Bienále Forma či novších publikácií zameraných na politiku a aktuálne dianie v kultúrnom sektore.

Tento rok sme uviedli výstavu historických dokumentov, ktoré sa nám podarilo o našej budove zozbierať, ako aj najdôležitejšie míľniky z našej storočnej histórie. Tie si budete môcť tento rok ešte opätovne prezrieť v oknách nášho multifunkčného pavilónu. Okrem toho sme začali aj úplne novým formátom tzv. Zimného salónu, ktorým sme otvorili tento jubilejný rok plný zaujímavých a kvalitných výstav.

Vyvrcholenie osláv chystáme na máj tohto roku. Popri výstavách z nášho tradičného programu uvedieme aj spomienkovú výstavu z materiálov poskytnutých od našich členov a priateľov, doplnenú o naše archívne dokumenty, ktorá bude v priestoroch nášho Klubu umelcov. V multifunkčnom pavilóne si budete môcť pozrieť diela z detskej súťaže Umelka 200, ktorá bude venovaná predstavám detí o Umelke a umení o sto rokov. Vo foyeri odprezentujeme výstavu diel od našich členov, ktoré vytvorili ako mail art práve k tejto príležitosti, vo výstave s názvom 100vka.

Všetky tieto výstavy uvedieme v rámci veľkého programu na Noc múzeí a galérií 23. mája, kedy sa môžete tešiť aj na

sprievodný program v podobe workshopov a komentovanej prehliadky budovy spolu s odborníčkou na autorov tejto funkcionalistickej stavby Soňou Ščepánovou.

Samozrejme, nezabudli sme ani na dátum 31. 10., keď bola naša galéria slávnostne otvorená. Hoci ide o obdobie tesne pred sviatkom Všetkých svätých, v októbri pre našich návštevníkov chystáme aspoň malé prekvapenie.

Dúfame, že sa v rámci našich osláv k nám pridáte. Ak by ste mali záujem zanechať pre Umelku narodeninový odkaz, nahrajte nám ho prosím ako video vo formáte na výšku a v dĺžke maximálne 1 minútu pomocou tohto odkazu:

https://drive.google.com/drive/folders/1OTrssR3rVBkJF33RyKH663Zn0C_kOYdD?usp=drive_link

Autorka článku: Tereza Janák T.

Platforma Otvorená Kultúra predstavila návrh akčného plánu pre kultúrny sektor (POOK)

Platforma Otvorená Kultúra, ktorá vznikla ako občianska iniciatíva, sa už dva roky venuje prepájaniu inštitúcií a aktérov kultúrneho sektora. Jej cieľom je upozorňovať na kľúčové problémy v oblasti kultúry a aktívne hľadať riešenia.

Výsledkom tejto snahy je návrh akčného plánu (POOK), ktorý má ambíciu prispieť k obnove a zlepšeniu fungovania kultúrneho sektora. Dokument vznikol v spolupráci s viac ako stovkou odborníkov a aktérov z oblasti kultúry a identifikuje najpálčivejšie problémy spolu so základnými návrhmi riešení.

POOK zároveň reaguje na potrebu systematickej zmeny v prístupe ku kultúre. Jeho cieľom je pripraviť podklady pre budúce smerovanie kultúrnych politík, najmä v kontexte nasledujúcich volieb. Dokument má slúžiť ako východisko pre politické strany pri formovaní ich programov v oblasti kultúry.

Platforma sa rozhodla zverejniť návrh ešte v pracovnej verzii, aby umožnila čo najširšiu odbornú aj verejnú diskusiu. Pripomienkovanie prebieha do 22. mája 2026.

Všetky informácie vrátane dokumentu nájdete na stránkach platformy Otvorená kultúra.

Autorka článku: Tereza Janák T.

Legenda o (regionálnom) umelcovi

Nitrianska galéria

Kurátorky výstavy

Ľudmila Kasaj Poláčková a Andrea Pleidel

Vernisáž

12. december 2025 o 17.00 hod.

13. december 2025 —
24. máj 2026

Reprezentačné sály
& Galéria mladých

Nitrianska galéria
Župeň námestie 3, Nitra
www.nitrianskagaléria.sk

Zriaďovateľom Nitrianskej
galérie je Nitriansky
samostatný kraj.

Výstavu z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia. Fond je
hlavným partnerom projektu.

05/02 ~ 07/06/2026

Repetícia, čas a význam (akvizície z rokov 2021 - 2022)

Kurátori —————→ Astrída Derfiňáková a Martin Kudla

Sprístupnenie —————→ 05/02/2026

—————→ b/2 > medziposchodie

KG
PX

PREŠOVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Andrea Čepiššáková „Horín,

Vernisáž:
streda 11. 2. 2026 o 17:00
Vila Dominika Skuteckého

Súčasťou vernisáže bude
flamenco performance
Zuzany Čorejovej
a gitaristu Morenita de Triana.

Kurátorka:
Daniela Čarná
Trvanie výstavy:
12. 2. – 20. 9. 2026

potom
tíchnem...“

MORAVSKÁ GALERIE

TURUK GALLERY - ZÁMOCKÁ 22
& ART COLLECTIVE

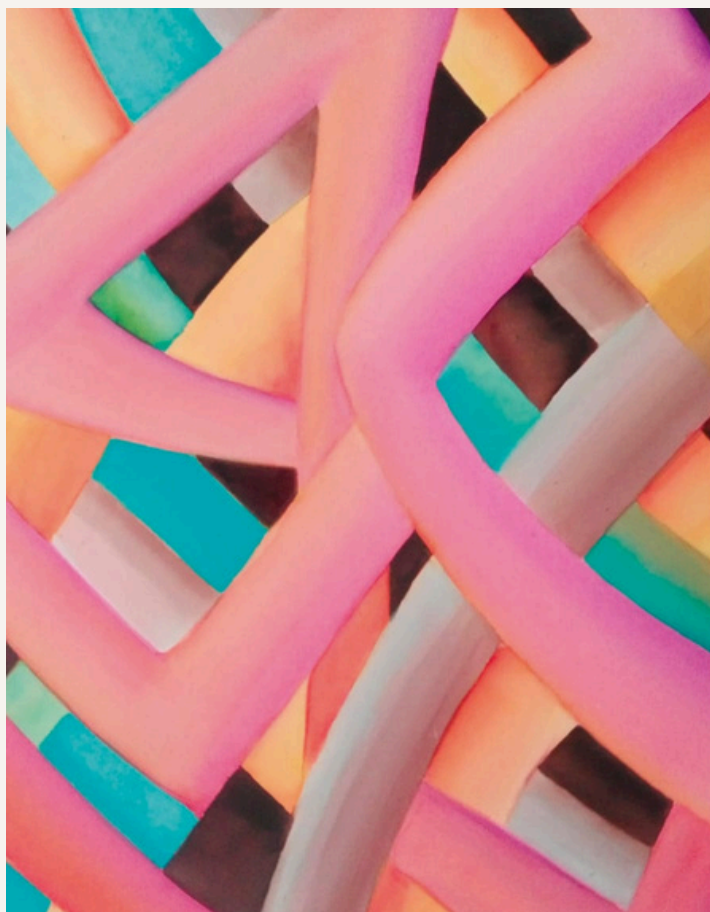
Pavol KRÁL'

Ohňostroj
splnených
praní

Fireworks of Fulfilled Wishes

28. 04. - 23. 5. 2026

T&AC Gallery - Zámocká 22
Zámocká 22, 811 01 Bratislava

PREŠOVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Tatranská galéria Poprad

Prešovský samosprávny kraj
a autor

Vás pozývajú na výstavu

Igor Faško
Materia prima

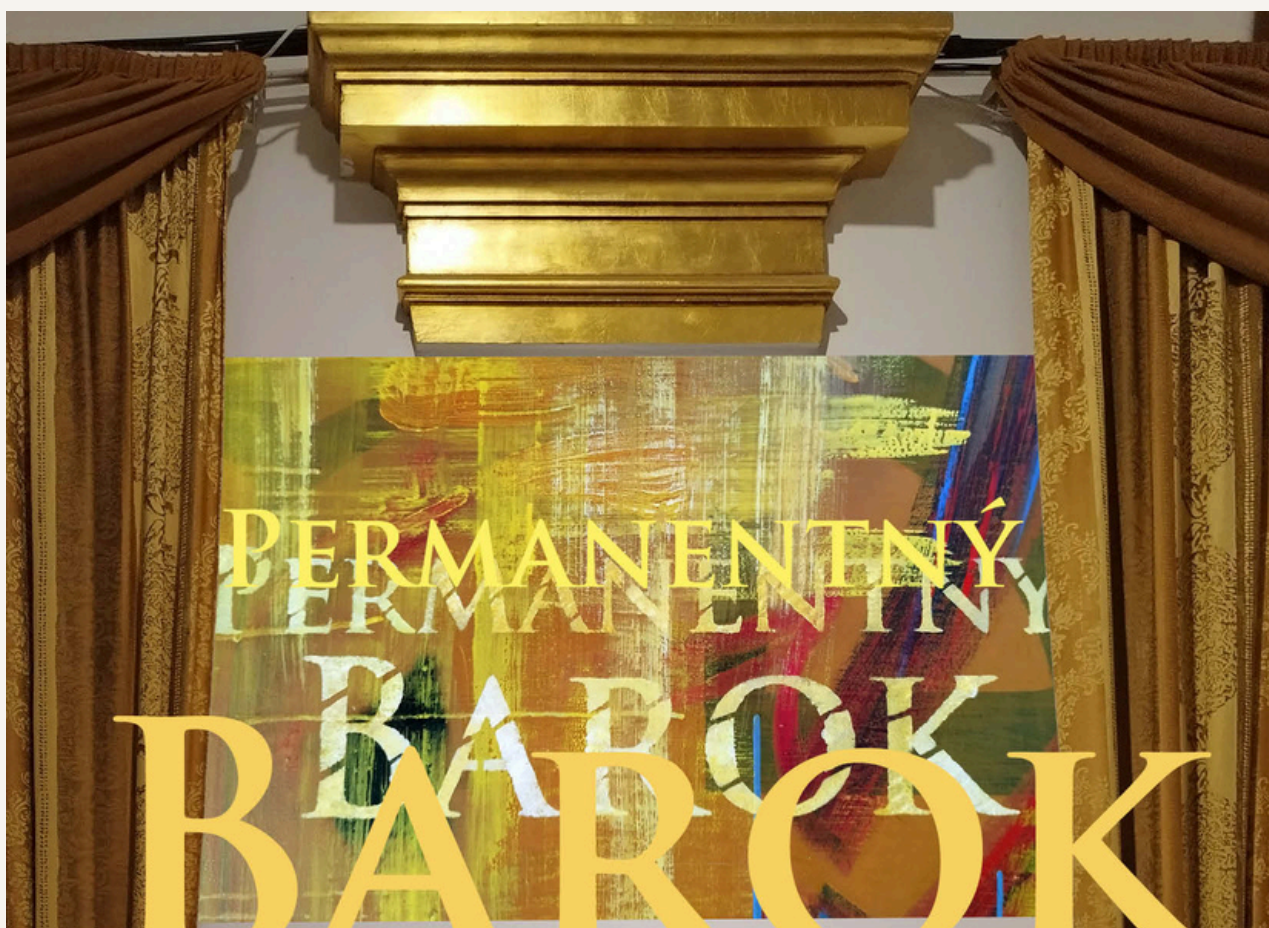
8. mája 2026 o 17.00

Tatranská galéria, Hviezdoslavova 12, Poprad

Kurátorka výstavy Anna Ondrušeková
výstava potrvá do 14. júna 2026

www.tatragaleria.sk

GALÉRIA PÁLFFY, PÁLFFYHO PALÁC, ZÁMOCKÁ 47, BRATISLAVA

SRDEČNE VÁS POZÝVAME NA VERNISÁŽ VÝSTAVY

PERMANENTNÝ BAROK - BALÚNOVA KATARÍNA, BENCA IGOR, BURCL MAREK, ČÁK RADEK CZ, ČIZMÁROVA DIANA, DOGANOVA RADOSTINA SK/BG, GYENES GABRIEL, KLEPOCH TOMÁŠ, KOŽÚŠKOVA LIVIA, MAKAR RÓBERT, MNICH JOZEF, NOVOTNÝ BRANISLAV, PÉZMAN ANDREA, RÖTLING MARTINA BE, SCHWARZ MARTIN, SIBINSKÝ MAREK CZ, ŠEVČÍK PATRIK, ŠEVČOVIČ MARTIN, ŠOKA ANDREJ, ŠOTTOVÁ ŠOKA MARTINA, ŠUMICHRAST MICHAL, MAKAR VÁCLAVKOVÁ KATEŘINA CZ, VERHEYEN CHRIS BE

V STREDU 08.04. 2026 O 18. HODINE

VÝSTAVA JE OTVORENÁ STREDA AŽ NEDEĽA OD 14. DO 18. HODINY DO 06. 05. 2026

VÝSTAVU PRIPRAVILI: RÓBERT MAKAR, XÉNIA LETTRICHOVÁ

WWW.PALFFYHOPALAC.SK
WWW.GALERIASTATUA.SK

